

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Збірник доповідей 90-ї наукової
студентської конференції
«ІННОВАЦІЙНІ ІДЕЇ ТА ПРОЄКТИ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО
ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ»
(17 квітня – 20 травня 2023 р.)**

**ПЛАТФОРМА
«Банківський та страховий бізнес у післявоєнній
відбудові України»**

Кафедра банківської справи та страхування

КИЇВ 2023

УДК 336.71(477)

Відповідальний за випуск:
завідувач кафедри банківської справи та страхування
д.е.н., проф. Примостка Л.О.

Наукові редактори: Примостка Л.О., завідувач кафедри банківської справи та страхування, д.е.н., к.е.н., доц; Нікітін А.В., проф. кафедри, к.е.н., доц.

Автори опублікованих матеріалів та наукові керівники несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

Рекомендовано до друку кафедрою банківської справи та страхування КНЕУ.
Протокол №15 від 12.06.2023 р.

Інноваційні ідеї та креативні проєкти для економічного відродження України.
Платформа кафедри банківської справи та страхування «Банківський та страховий бізнес у післявоєнній відбудові України»: зб. доп. 90-ї наукової студентської конференції, 17 квітня – 20 травня 2023 р. — [Електронний ресурс]. Київ, КНЕУ, 2023. — 22 с.

Збірник тез студентів університету укладено за підсумками їх досліджень, представлених на науковій конференції КНЕУ 17 квітня – 20 травня 2023 р. по платформі кафедри банківської справи та страхування «Банківський та страховий бізнес у післявоєнній відбудові України». Доповіді студентів присвячено інноваційним векторам розвитку банківської справи та страхування в Україні, кредитним важелям відновлення економіки України, трансформації банківського бізнесу та страхування, грошового та кредитного ринку.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей, слухачів бізнес-шкіл, інститутів підвищення кваліфікації, спеціалістів з фінансів та банківської справи та страхування.

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ забороняється*

ЗМІСТ

ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ

КАФЕДРА БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

ПЛАТФОРМА

Банківський та страховий бізнес у післявоєнній відбудові України	4
<i>Іванова Валерія Вікторівна</i>	4
Необанки у розвитку фінансової екосистеми України	
<i>Вовчко Вероніка Андріївна</i>	7
The Growth capital and securities markets	
<i>Смаковський Ярослав Володимирович</i>	10
Страхування професійної відповідальності лікаря: нові виклики та можливості	
<i>Сентябрьська Марія Святославівна</i>	13
Проблеми міжбанківського кредитування в Україні	
<i>Коваль Володимир Вячеславович</i>	16
Проривні інновації на ринку страхування життя	
<i>Іванов Микита Сергійович</i>	18
Вплив війни на бізнес-процеси вітчизняних страхових компаній	
<i>Вербіцька Ірина Романівна</i>	20
Медичне страхування та його розвиток в Україні	

ПЛАТФОРМА

Банківський та страховий бізнес у післявоєнній відбудові України

Іванова В. В.

«Економічна кібернетика», 3 курс

Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник – к.е.н., професор кафедри банківської справи та страхування

Білошапка В.С.

НЕОБАНКИ У РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ УКРАЇНИ

У сучасному світі можна спостерігати постійні зміни та нові тенденції: швидкий технологічний прогрес, зростання впливу інтернету фактично на всі сфери діяльності людини. Тож і сучасний фінансовий сектор стає все більш інноваційним та динамічним.

Фінансова система України перебуває у стані постійного розвитку, адаптації до змін у світі та потреб користувачів. Відтак, необхідно створювати нові фінансові продукти та послуги, що задовольнятимуть потреби клієнтів та підвищуватимуть конкурентоспроможність країни в глобальному світі. Це визначило актуальність теми нашого дослідження.

Одним з ключових напрямків розвитку фінансової системи є створення необанків – фінтех-компаній, що надають банківські послуги із безпосереднім використанням цифрових технологій. Саме процес створення і діяльності необанків є об'єктом нашого дослідження, а предметом є підходи до створення та функціонування необанків.

Такі проекти є відносно новим явищем для України: перший – Monobank – було запущено у 2017 році. Та, незважаючи на те, що необанки є недосвідченими гравцями на ринку, вони мають значний потенціал для розвитку фінансової екосистеми України, адже сприяють підвищенню доступності фінансових послуг, зокрема для тих, хто не має можливості скористатися послугами традиційних банків.

Мета роботи – дослідити особливості діяльності необанків в Україні, їх вплив на фінансову екосистему України та значення у її розвитку.

В літературі не існує чіткого визначення терміну «фінансова екосистема», ми схилиємось до такого узагальненого варіанту: «це удосконалена модель фінансового супермаркету, яка поєднує всіх учасників фінансового ринку з метою швидкого, зручного та повного задоволення їхніх потреб в онлайн-режимі за допомогою сучасних інформаційних та цифрових технологій» [1].

Неможливо не помітити схожі ідеї і у ключових засадах діяльності необанків. Тож саме вони можуть стати ключовими гравцями у розвитку фінансової екосистеми України. Їхній потенціал полягає у здатності швидко та гнучко реагувати на потреби клієнтів, що постійно змінюються, та розвивати інноваційні рішення за допомогою сучасних інформаційних та цифрових технологій.

Говорячи про український ринок, необхідно згадати, що тут загалом було засновано сім необанків – Monobank, Sportbank, Todobank, O.Bank, Neobank, Izibank та Банк Власний Рахунок. Проте наразі функціонує лише шість, адже 2 червня 2022 року Національний банк України відніс Todobank до неплатоспроможних.

Розглядаючи аспекти функціонування необанків загалом, доцільно розділити їх на три типи:

1) необанки, які самостійно отримують банківську ліцензію і є повноцінними гравцями на фінансовому ринку;

2) необанки, які отримують право на використання банківської ліцензії від традиційного банку [2]. Тобто за такого варіанту небанк – це просто онлайн-сервіс, роль якого полягає у забезпеченні доступу до банківських послуг. А безпосередньо усі операції із грошима клієнтів здійснюються через материнський банк. Наразі така схема є стандартною для всіх відомих українських небанків;

3) великі технологічні небанки (Big Tech neobanks), засновані такими великими мультинаціональними компаніями, як Google, Apple, Amazon, Какао (Корея), Mercado Libre (Латинська Америка), Alibaba and Tencent (Китай) та інші. Для них характерні велика клієнтська база, високі рейтинги та довіра споживачів. Ці гіганти пропонують широкий спектр фінансових послуг своїм споживачам, подеколи виходячи за рамки надання фінансових послуг, притаманних класичним банкам [2]. На українському ринку цей вид небанків також відсутній.

Вітчизняні небанки наразі належать лише до другого типу цієї класифікації. Адже, на жаль, в Україні поки що існує певна недооцінка цих фінтех-компаній. Це пов'язано з тим, що вони не мають можливості отримати генеральну банківську ліцензію. Згідно з чинним законодавством України, надати її можуть лише банкам та юридичним особам, які мають статус фінансових установ та провадять певний вид фінансової діяльності.

Натомість, небанки в Україні мають можливість отримати ліцензії на здійснення окремих видів фінансової діяльності, зокрема, грошові перекази, електронні гроші тощо. Та цього недостатньо для охоплення повного спектру банківських операцій, серед яких залучення депозитів, видача кредитів та інші.

Проте сфера необанкінгу прогресує та розширюється щороку, тож, можливо, невдовзі і цей законодавчий недолік буде усунуто. Адже донедавна в Україні у небанків було набагато більше перепон для здійснення діяльності. До прикладу, процедура ідентифікації та верифікації клієнтів передбачала обов'язкове пред'явлення паспорта та ідентифікаційного номера банківському працівнику. А відповідно це – візит клієнта до банківського відділення, що абсолютно суперечить власне ідеї необанкінгу. Натомість з 2020 року в Україні цю процедуру можна зробити дистанційно за допомогою мобільного застосунку «Дія» через технологію BankID.

Якщо порівняти загалом вітчизняні небанки із традиційними, можна виявити як певні переваги перших, так і їхні недоліки. Проаналізувавши їх, ми визначили такі особливості:

- оскільки структурні підрозділи та банківські відділення у небанків відсутні, споживачі банківських послуг гарантовано економлять час на відвідування фізичних відділень. Водночас завдяки цьому самі банки заощаджують на утриманні таких установ;

- попередній пункт зокрема також дає змогу небанкам надавати послуги за зовсім іншими, вигіднішими для клієнтів, відсотками, порівняно з традиційними банками;

- 100% взаємодія «Банк-клієнт» в режимі онлайн і контакт-центр (сервіс-підтримка), що працює у режимі 24/7 до того ж без прив'язки до географічного розташування клієнта, що дало змогу відчути значну перевагу під час пандемії COVID-19 та війни. Так, навіть у громадян, що виїхали за кордон, є можливість продовжувати користуватися послугами певного небанку;

- банківські послуги швидко трансформуються під потреби клієнтів, адже небанки мають більше можливостей створювати сучасні банківські продукти;

- персональна ідентифікація проведення банківських послуг через засоби інформаційно-комунікативних технологій, телефонів та соціальних мереж, а також застосування біометричних способів підтвердження транзакції;

- проведення навіть елементарних транзакцій чи звернення до служби підтримки здійснюється за рахунок Інтернету. І якщо раніше цей аспект вважався не надто критичним, скоріше навіть його позиціонували як перевагу, то в сучасних умовах постійний доступ до інтернету видається подеколи чимось недосяжним, що, звісно, не може не впливати на ступінь користування послугами необанків [3].

Тож небанки стають все популярнішими у світі та в Україні зокрема, оскільки вони пропонують швидкі та зручні фінансові послуги, які не потребують від клієнтів відвідування банківських відділень. Крім того, небанки можуть надавати послуги, які не доступні у традиційних банківських установах, наприклад, забезпечення криптовалютних операцій.

Небанки також сприяють зміні культури споживання фінансових послуг в Україні, зокрема, за допомогою інноваційних технологій та швидкої обробки заявок. Це може підвищити конкуренцію на ринку та сприяти розвитку інших секторів економіки.

Зростання необанків позитивно впливатиме на розвиток фінансової екосистеми України, зокрема, завдяки створенню нових робочих місць у різних галузях, прискоренню інновацій та конкуренції на фінансовому ринку. До того ж, небанки можуть стати важливими інструментами для підтримки малого та середнього бізнесу, який часто має обмежені можливості отримання фінансування у банках.

Отже, в якості висновку зазначимо: хоча в Україні небанки з'явилися нещодавно, вони вже мають значний вплив на розвиток фінансової екосистеми країни. Вони сприяють зростанню доступності фінансових послуг та зменшенню витрат на їх надання. Також вкажемо, що розвиток необанків допомагає посилити конкуренцію на ринку та змусити традиційні банки покращувати свої послуги, що зі свого боку сприятиме розвитку фінансової екосистеми загалом. Крім того, небанки можуть стати мостом між клієнтами та іншими фінансовими установами, такими як звичайні банки, страхові компанії, фонди тощо. Завдяки своїй гнучкості та швидкості, небанки швидко та ефективно здатні забезпечувати інтеграцію та взаємодію між різними учасниками фінансового ринку, що дасть змогу забезпечити більш повну та комплексну фінансову екосистему.

Таким чином, небанки можуть стати ключовими гравцями у розвитку фінансової екосистеми України. Однак, для цього необхідні підтримка від влади та правильна регуляторна база, що не перешкоджатиме розвитку цих фінтех-установ. Саме це допоможе у створенні повноцінної та комплексної фінансової екосистеми, що забезпечить доступ до фінансових послуг для якомога ширшого кола населення та підтримає економічний розвиток України у післявоєнний стан.

Література

1. Маслій Н.Д., Задорожнюк Н.О., Жаданова Ю.О. Дослідження сутності та структури фінансової екосистеми. Приазовський економічний вісник. 2020. № 5(22). С. 171–174. URL: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-5-26> (дата звернення: 18.04.2023).
2. Лобозинська С., Скоморович І., Владичин У. Діяльність необанків на ринку фінансових послуг в Україні та світі. Фінансовий простір. 2021. № 3(43). С. 7–21. DOI: [https://doi.org/10.18371/fp.3\(43\).2021.071821](https://doi.org/10.18371/fp.3(43).2021.071821) (дата звернення: 18.04.2023).

3. Іршак О. С., Творидло О. І. Розвиток небанків в Україні. Економіка та суспільство. 2022. № 36. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-10> (дата звернення: 18.04.2023).

Vovchko V.A.
“Finance, banking and insurance”, 2nd year
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman
Supervisor - PhD in Economics, Associate Professor
of the Banking and Insurance Department Breheda O.A.

THE GROWTH OF CAPITAL AND SECURITIES MARKETS

The importance of securities markets in raising long-term funds for economic development is being recognized more and more. Funds may be channeled through these markets to meet not only domestic but also foreign demands. For the latter purpose, attempts are being made to establish a truly international capital market. There has been an explosion of interest in the growth capital market in recent years, with numerous new investors raising billions of dollars for investment in earlier stage companies positioned for expansion.

Activating the capital market in Ukraine is crucial for the country's economic recovery. Ukraine ranks 136th out of 140 countries in the world in terms of financial system development, according to The Global Competitiveness Index [1]. Attracting investment to develop Ukraine is one of the tasks for every participant in capital markets today. From August 8, 2022, capital markets in Ukraine are fully operational. This means that professional market participants can conduct their activities almost without restrictions, despite the state of war in the country. Ukraine needs to create mechanisms that allow for the accumulation and utilization of released capital in investment activities (pension reform, insurance medicine), stimulate the development of investment funds (fund of funds), and clearly outline and standardize the relationships between capital market players (stock market). To ensure sustainable development of the capital market in Ukraine, systemic changes are needed. We must act quickly and in a coordinated manner at all levels to stop the outflow of capital from the country and reboot the stock market as a whole.

Figure 1 shows, for the median economy in each region and period, the share of the total amount raised per year in domestic and international markets. Domestic issuances are those conducted by firms in their home economy. International issuances are those conducted by firms outside their home economy.

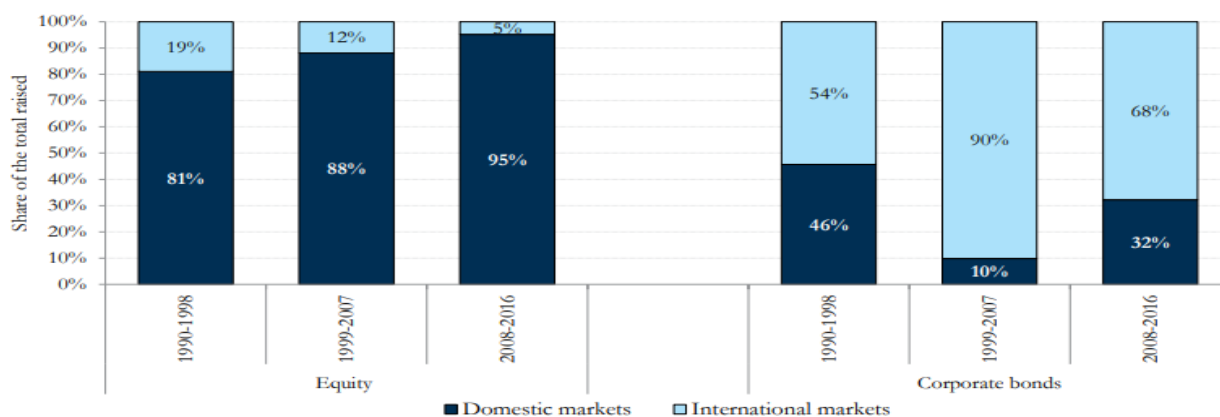
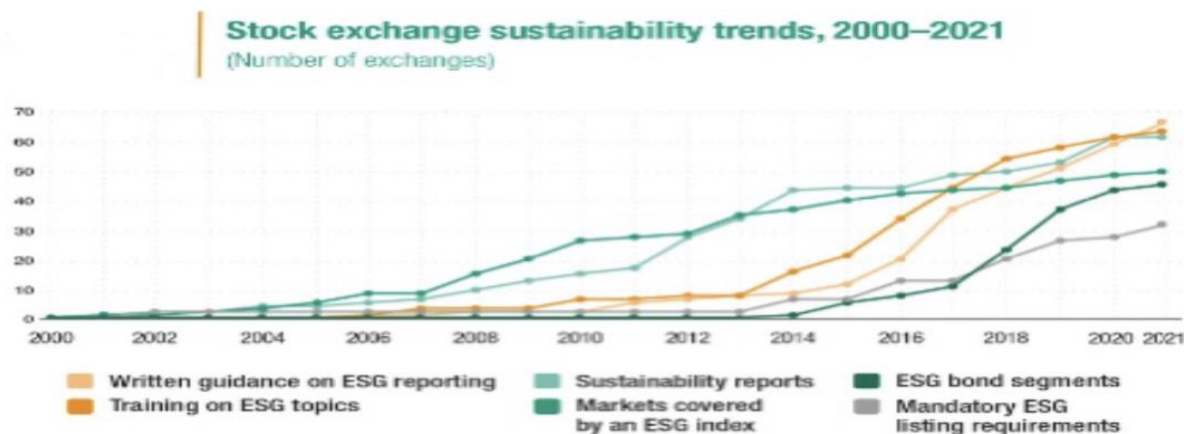

Figure 1- Share of Domestic and International Issuances

The Stock Exchange is the central institution in the capital market. Here securities are introduced for dealing, prices are quoted, and bargains are struck. It is the stock exchange quotation that provides the essential marketability or shiftability of a long-term monetary asset. The second and, from the strictly economic point of view, more important function of the stock exchange lies in providing the machinery whereby new capital is raised (Figure 2 Stock exchange sustainability trends).

Stock Exchanges and other market operators continue to integrate ESG (Social Environment Governance) considerations in market infrastructure. The number of exchanges with written guidance on ESG disclosure for issuers continues to grow rapidly, from just 13 exchanges in 2015 to 63 at the end of 2021. The number of Stock Exchanges investors continues to increase as well; more than half of Stock Exchanges now offer annual training. Mandatory ESG reporting has also been on the rise in recent years, supported by both Exchanges and security market regulators. The number of Exchanges covered by mandatory rules on ESG disclosure, currently 30, has more than doubled in the past five years.

There are different models of financial intermediation development. American markets stand out for their significant development compared to other non-bank intermediaries, which was due to significant legislative restrictions on banks. European markets tend towards a banking intermediation model with all the resulting consequences. Ukraine has a European model of financial intermediation [2].

In Ukraine, since 1999, a selective survey of living conditions of households is implemented. Figure 3 shows the change the Ukraine Household Income from 2009 till 2020.

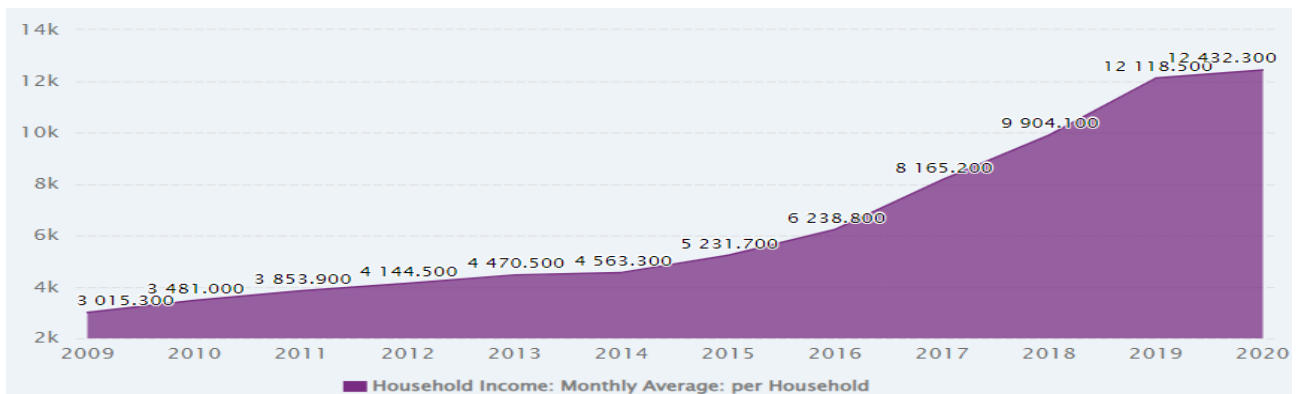

Figure 3 -Ukraine Household Income: Monthly Average per Household [3].

Due to the war, Ukrainian households will lose a quarter of their budget, and poverty in 2023 may rise to 58%. To achieve the necessary growth rates for recovery, Ukraine will need to restructure its economy in a way that makes a dynamic and competitive private sector its driving force, oriented towards the EU(European Union). In order to attract large volumes of foreign private capital and technical knowledge, Ukraine needs to take measures in the areas of investment climate, rule of law, judiciary, and logistical infrastructure.

The European economies are high-saving economies, and their capital markets are frequently criticized for being dominated by the banks and for failing to develop institutions which traditionally handle long-term funds. These are good examples of the problems that must be overcome before capital markets will grow. Household savings in Europe are not institutionalized to any great degree except in the form of bank deposits. The great problem in the development of European capital markets is how to channel those savings into assets which can be safely and cheaply used as the basis for long-term investment.

One approach has been the attempt to develop an acceptable international security that could be traded on various European markets as they exist today. There have been two types of such securities; loans issued in units of account, and the European Parallel Loan. Unit of account loans are denominated in a unit that is the equivalent of the present U.S. dollar and is the same value as the unit of account which was used in the European Payments Union. This serves as a reference currency for all other currencies attached to the unit, in effect the 20 currencies of the countries which comprised the Payments Union. For the second type of international security, the European Parallel Loan, the main idea is that it should be divided among a number of leading capital markets; each slice of the loan would be tailored to suit the conditions ruling in the particular market in which it is placed.

The growth of capital and securities markets will probably depend not only on the growth and improvement in the working of financial institutions but also on the pursuit of policies which encourage and efficiently allocate savings, both domestically and internationally.

Ukraine needs to act quickly to become a competitive player in the capital market. An effective stock market is the synergy of several factors [4].

Regarding Ukraine it is necessary to develop:

Market liquidity. The volume of trades (number of transactions) and the speed at which a seller can find a buyer and vice versa are indicators of this.

Adequate conditions for institutional (insurance, pension, investment funds) as well as *retail investors.*

Market infrastructure acts as the connecting link between investors and issuers. The presence of efficient Exchanges and depositories promotes trading activity, and their stability is an expectation of market players.

Investor protection and security. Investors require guarantees for the protection of their investments, which reduces their risks.

The presence of effective regulation, which is a cross-cutting element in the stock market ecosystem. The legislative framework must cover all areas of stock market activity.

Resources

1. World Investment Report. URL: <https://worldinvestmentreport.unctad.org/world-investment-report-2022/chapter-4-capital-markets-and-sustainable-finance/> (reference date 23.04.2023)

2. В Україні відновлюють роботу ринків капіталу. Як це працює URL: https://tvoemisto.tv/news/v_ukraini_vidnovlyuyut_robotu_rynkv_kapitalu_yak_tse_pratsyuye_135746.html (reference date 03.05.2023)

3. Ukraine Household Income: Monthly Average per Household URL: <https://www.ceicdata.com/en/ukraine/household-income-and-expenditure-annual/household-income-monthly-average-per-household> (reference date 30.04.2023)

4. Як перезавантажити ринок капіталу в Україні URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/01/4/669734/> (reference date 29.04.2023)

Смаковський Я.В.

«Фінанси банківська справа та страхування», 2 курс

Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник - к.е.н., доцент кафедри банківської справи та страхування Стецюк Т.І.

СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Професійні ризики притаманні кожній галузі людської діяльності, адже помилки та недбалість трапляються у кожній суспільній сфері. Тому споживачі товарів і послуг постійно знаходяться під загрозою. Коли йдеться про медичну сферу, життя та здоров'я людини, ціна помилки може бути дуже високою. З огляду на це медична діяльність входить до зони особливого ризику.

Чи мають лікарі право на помилку, як часто трапляються такі помилки та хто за них має відповідати? За загальнодоступними даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, в Україні щодня лікарські помилки забирають життя щонайменше 5-7 хворих і призводять до інвалідності 25-30 пацієнтів, які звернулися за медичною допомогою [1]. Загальновідомо, що охорона здоров'я характеризується непередбачуваністю наслідків втручання, і все більше потребує професійної відповідальності. Професійна відповідальність – це майнова відповідальність різних спеціалістів з різних професій, недостатня кваліфікація, помилки та упущення яких внаслідок необачності чи недбалості можуть спричинити шкоду споживачу даної послуги.

В сучасних умовах, які характеризуються радикальними реформами в охороні здоров'я актуальним є страхування професійної відповідальності лікаря. Питання страхування професійної відповідальності лікарів обговорюється багатьма науковцями та практиками досить тривалий час, але через складність даної проблематики та недостатності законодавчої бази ніяк не може бути впроваджено на обов'язкових засадах. Відповідно до закону України «Про страхування» працівники медичної сфери не віднесені до списку працівників, які повинні мати обов'язкову форму страхування своєї відповідальності, тому такий вид страхування може здійснюватися виключно у добровільній формі, але і вона не набула відповідного поширення. Сьогодні ситуація в галузі охорони здоров'я склалася таким чином, що через страх кримінального переслідування у разі несприятливого перебігу хвороби, лікарі почали уникати ризику у своїй діяльності, ніби захищаючись і це отримало назву «захисної медицини». У таких випадках ставлення лікаря до пацієнта орієнтоване не стільки на ефективність лікування, скільки на збереження власного авторитету та бездоганне виконання професійних обов'язків. Безумовно, цей шлях є хибним і суперечить основним етичним принципам медичної діяльності, адже йдеться передусім про уникнення ризику з боку лікарів навіть у ситуаціях, коли необхідно врятувати життя пацієнта [1].

Вважаємо, що досить суттєвою проблемою є те, що ні комерційні організації, ні державні чи комунальні підприємства не вважають за потрібне взагалі без суду пропонувати потерпілим компромісне рішення, бо впевнені в тому, що справа буде тривати довго і відшкодування в гіршому випадку буде незначне або взагалі не буде призначене. Проблемою також є, що в більшості медичних справах свідками виступають медичні працівники, які були пов'язані трудовими відносинами із відповідачем, або навіть є товаришами з медичним працівником. Зокрема відповідно до ст. 1172 ЦК України медичний заклад в більшості випадків відповідає за матеріальну та моральну шкоду, яку заподіяв медичний працівник внаслідок невиконання своїх службових пацієнту. Таким чином, без впровадження страхування відповідальності медичного працівника ситуація в Україні не зміниться [2].

У всьому світі існує довга історія пошуку вирішення цієї проблеми. За цей час були створені та напрацьовані механізми захисту лікарів від необґрунтованих претензій пацієнтів, а останніх від неякісної медичної допомоги. Та найбільш дієвою слід вважати систему у вигляді страхування професійної відповідальності лікарів за шкоду, заподіяну пацієнтам під час здійснення медичної діяльності на обов'язкових засадах. На цьому тривалий час слушно наголошує доктор медичних наук А. Степаненко, і ми з нею погоджуємось, вважаємо за доцільне включити до закону «Про страхування» пропозицію: «Страхування професійної відповідальності лікаря за шкоду, заподіяну пацієнтам при здійсненні медичної практики є обов'язковою умовою при здійсненні медичної практики».[3]

Слід зазначити, що ще у далекому 2002 р. на публічне обговорення було винесено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Переліку осіб, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам, порядку і правил проведення обов'язкового страхування професійної відповідальності медичних і фармацевтичних працівників, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам». Проєкт документу розроблявся для запровадження дієвого механізму захисту прав пацієнтів та економічного механізму захисту відповідальності медичних і фармацевтичних працівників на випадок заподіяння шкоди життю та здоров'ю третіх осіб внаслідок професійних помилок у зв'язку зі здійсненням професійної діяльності, не пов'язаних із халатністю або недбалістю виконання ними професійних обов'язків.[4]

Проєкт постанови передбачав:

- визначення переліку осіб, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам, шляхом внесення в нього медичних і фармацевтичних працівників із визначенням відповідних спеціальностей. Зазначений перелік складений згідно з переліками лікарських, провізорських посад, а також переліком посад молодших спеціалістів із фармацевтичною освітою (фармацевтів) у закладах охорони здоров'я, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2002 № 385, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 12.11.2002 № 892/7180;
- затвердження відповідного порядку і правил проведення обов'язкового страхування професійної відповідальності медичних і фармацевтичних працівників, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам;
- затвердження форми типового договору обов'язкового страхування професійної відповідальності медичних і фармацевтичних працівників, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам.

На жаль, зазначений проєкт постанови не був прийнятий і реалізований. На сьогоднішній день в Україні відсутній єдиний нормативно-правовий документ, який би регулював питання забезпечення належного захисту медичних і фармацевтичних працівників та їх обов'язків у професійній діяльності. Права пацієнта захищаються окремими положеннями Кримінального та Цивільного кодексів (якщо пацієнту завдано майнової та моральної шкоди). Водночас, такий соціально-значущий суб'єкт медичної діяльності як лікар — досі не має професійного захисту, окрім добровільної можливості страхування професійних ризиків медичних та фармацевтичних працівників в рамках Закону України «Про страхування».

Ні в кого не викличе сумніву, що страхування професійної відповідальності лікаря є важливим видом страхування, оскільки медична практика пов'язана з особливим рівнем ризику – життям та здоров'ям. Таке страхування забезпечить лікарів і пацієнтів відповідним фінансовим захистом та допоможе зменшити фінансові наслідки в разі виникнення позовів та претензій. Тому надзвичайно актуальним є прийняття відповідного закону, який зобов'яже медичних працівників в обов'язковому порядку страхувати свою професійну відповідальність.

Література

1. Стецюк Т.І., Черняхівський В.В. Страхування професійної відповідальності лікаря: новітні погляди та перспективи / Фінансовий бізнес: інновації, фінтах, регулювання: міжнародна колективна монографія за ред. Л.О. Примостки, І.В. Краснової, В.В. Лавренюка, Л.М. Сембієва та ін. – Київ, КНЕ, 2021. 375 с.
2. Булеца С. Особливості страхування професійної відповідальності лікаря [Електронний ресурс] <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/>
3. Степаненко А.В. Професійна відповідальність лікаря в сучасних умовах // А.В. Степаненко А.В., С.В. Кучеренко. Вісник стоматології. – 2014 - №4. С. 93.
4. Наказ МОЗ від 28.10.2002 №385 «Про затвердження Переліку осіб, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам, порядку і правил проведення обов'язкового страхування професійної відповідальності медичних і фармацевтичних працівників, діяльність яких може заподіяти шкоду третім особам».

Сентябрьська М. С.
«Фінанси, банківська справа та страхування», 2 курс
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри банківської
справи та страхування Циганова Н. В.

ПРОБЛЕМИ МІЖБАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Сьогодні міжбанківський кредит зазвичай видається в рамках налагоджених кореспондентських відносин. Міжбанківський ринок стає одним із основних джерел позикових коштів для комерційних банків. За допомогою міжбанківського ринку відбувається підтримка платоспроможності балансу та забезпечення безперервності виконання зобов'язань.

Є деякі розбіжності у визначенні науковцями сутності міжбанківського кредитування (табл. 1).

Таблиця 1 – Підходи науковців до визначення сутності міжбанківського кредитування

<i>Автор, джерело</i>	<i>Визначення</i>
Гуляєва Л. П. [1, с. 212]	Залучення та розміщення між банками тимчасово вільних фінансових ресурсів кредитних установ.
Гумен І. М., Єрмолінський А. [2, с. 18]	Надання одним банком іншому кредитних ресурсів у будь-якій формі, яка може включати зобов'язання за кредитами, векселями, депозитами, фінансовим лізингом, активним залишкам по кореспондентським рахунках банків, виконаним гарантіям, виданим за інші банки.
Ушакова О.А. [3, с. 124]	Залучення та розміщення банками між собою тимчасово вільних коштів кредитних установ.
Чайковський Я. І. [4, с. 85]	Кредит, який один банк отримує від іншого для підтримки поточної ліквідності.
Шульга Н.П., Уманців Ю.М., Мельниченко О.В. [5, с. 8]	Кредит, що надається одним банком іншому, або депозити банку, які розміщуються в інших банках.
Козій Н.С. [6, с. 378]	Залучення та розміщення на договірних засадах банками між собою вільних грошових ресурсів у формі вкладів (депозитів) та кредитів.

Джерело: побудовано автором з використанням [1 - 6]

Проаналізувавши різні точки зору щодо визначення сутності поняття «міжбанківський кредит», можна підсумувати, що міжбанківський кредит є інструментом грошового ринку та дозволяє одним фінансовим установам раціонально використовувати тимчасово вільні кошти, віддаючи їх у борг під порівняно невеликі відсотки, а іншим – виконувати поточні зобов'язання та повертати борги у разі нестачі коштів. Крім того, ринок міжбанківських кредитів є джерелом спекулятивного доходу, коли кошти залучаються за меншими ставками, ніж віддаються.

Система міжбанківського кредитування має два рівні: перший відображає рух коштів між Національним (Центральним) банком країни та комерційними банками, другий – між різними комерційними банками. В Україні на даний момент міжбанківське кредитування функціонує переважно на першому рівні, хоч раніше функціонувало і між комерційними банками. Проблеми посилилися під час кризи 2007–2009 років [7] та загострилися в умовах війни з росією.

Учасниками ринку міжбанківських кредитів є кредитори та позичальники. Кредитори розміщують міжбанківські кредити та (або) депозити (це центральний банк та комерційні банки). Позичальники одержують дані кредити та (або) депозити (центральний банк, комерційні банки та інші кредитні організації, які мають право проводити відповідні грошові операції). Ціна кредитних ресурсів у міжбанківському кредитуванні – це відсоткова ставка за кредитом, що складається під впливом попиту та пропозиції, показників ризику та інших параметрів.

Основними функціями міжбанківського кредиту є:

- оперативна підтримка поточної банківської ліквідності;
- формування додаткових ресурсів збільшення обсягу доходних активних операцій (передусім кредитних вкладень);
- розміщення тимчасово вільних коштів з метою отримання доходу та регулювання власної надлишкової ліквідності.

Основною ознакою ринку міжбанківського кредиту вважається перерозподіл ресурсів між банками. У переливанні ресурсів між банками проявляється властивість міжбанківського кредиту як одного з прискорювачів процесу мультиплікації кредиту [8].

Отримавши ресурси від банку-кредитора, банк-позичальник частково надає їх як кредитні кошти своїм клієнтам. У результаті виникають нові залишки коштів на поточних та розрахункових рахунках. Ці кошти, у свою чергу, перерозподіляючись каналами безготівкових розрахунків, породжують нові банківські кредити. Властивість міжбанківського кредитування прискорювати мультиплікацію кредиту стимулюється тим, що отриманий міжбанківський кредит не підлягає обов'язковому резервуванню у Національному банку України.

Привабливість міжбанківського кредиту очевидна як банку-кредитора, так і банку-позичальника. Банк-кредитор, надаючи міжбанківські кредити, зокрема і кредити овернайт, має на меті отримати дохід від розміщення ресурсів з мінімальним ризиком. Чинне банківське законодавство також перешкоджає розвитку ринку міжбанківського кредиту: його розмір обмежується лише нормативами максимальних ризиків однією клієнта чи кредитора, даний ресурс не враховується під час розрахунку фонду обов'язкових резервів.

Зростання курсу долара США змінює структуру міжбанківського кредиту, збільшуючи частку короткострокових кредитів (терміном до місяця) і зменшуючи частку довгострокових (терміном понад місяць). Відомо, що реальний сектор економіки відчуває потребу в кредитах переважно на тривалі терміни (три і більше місяця), а спекулятивні вкладення в іноземну валюту найчастіше задовольняються кредитами, що надаються на короткий термін.

Зростання частки короткострокових міжбанківських кредитів зменшує відносно, а то й абсолютно масу довгострокових міжбанківських кредитів, що спрямовуються в реальний сектор економіки. Отже інтенсивне зростання курсу долара США зменшує ресурси кредитування матеріального виробництва.

Кон'юнктура ринку міжбанківського кредитування впливає на рівень відсоткових ставок закладами юридичних та фізичних осіб. Проте швидка акумуляція коштів юридичних,

і більше приватних вкладників, до розмірів, порівняних з операціями фінансовому ринку, нереальна. Тому ринок банківських вкладів не здатний миттєво реагувати на динаміку міжбанківських кредитів та інших ринків, що впливають на ці процеси. При визначенні рівня відсоткових ставок банк орієнтується як на поточну кон'юнктуру міжбанківських кредитів, і на прогнозовану її зміну. Рівень ставок за даними кредитами визначає рівень верхньої межі ставок за депозитами. Існує також зворотний вплив, і дефіцит депозитних ресурсів може призвести до підвищення рівня ставок за міжбанківськими кредитами.

Отже, зміст міжбанківського кредитування полягає в тому, що з метою зміцнити ресурсну базу, ліквідність, один банк звертається до іншого з приводу отримання вільних ресурсів у вигляді кредитування. Головною функцією ринку міжбанківських кредитів для більшості банків є забезпечення своєї поточної короткострокової ліквідності.

Ринок міжбанківського кредитування є одним із індикаторів рівня розвитку усієї банківської системи. Збільшенню залежності комерційних банків від міжбанківського кредитування сприяє збільшення обсягів коштів, що надаються з допомогою цього інструмента. Навпаки, скорочення міжбанківського кредитування внаслідок неповернення коштів, виходу з ринку найбільших комерційних банків викликає кризу ліквідності банківського сектора, який виражається у збільшенні обсягів неплатежів за рахунками підприємств та організацій, зупиненні та припиненні виплат за вкладами та депозитами, що, у свою чергу, провокує масові хвилювання вкладників та значне зростання вимог, що їх висувають з їхнього боку щодо виконання зобов'язань. Зростання неплатежів та відтік вкладів населення суттєво погіршує стан ресурсної бази комерційних банків та негативно відбивається на їх активних операціях.

Таким чином, в умовах зростання неплатежів, без втручання регулятора та надання їм коштів комерційним банкам, для поповнення їх ліквідності наростаюча криза ліквідності банківської системи має всі передумови для переростання в системну. Поточна ситуація в банківському секторі України не сприяє розвитку міжбанківського кредитування на другому рівні, між комерційними банками. Однак згодом зросте потреба у заходах для стимулювання його розвитку.

Література

1. Гуляєва Л. П. Міжбанківські кредити в Україні: еволюція розвитку та проблеми сучасності. *Економіка: проблеми теорії та практики* : зб. наук. праць. Дніпропетровськ. 2005. № 206. Т. 1. С. 207–215.
2. Гумен І. М., Єрмолінський А. Ризики й ліміти міжбанківського кредитування. *Вісник Національного банку України*. 2002. №8. С. 16-19.
3. Ушакова О.А. Банківські операції: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2021. 226 с.
4. Чайковський Я. І. Банківські технології і продукти : навчальний посібник. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 172 с.
5. Шульга Н.П., Уманців Ю.М., Мельниченко О.В. Рефінансування банків : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 324 с.
6. Козій Н.С. Основні характеристики стану міжбанківського ринку в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. № 2 (25). С. 375–383.
7. Банківське кредитування в Україні: посткризове перезавантаження : монографія / за заг. ред. С. М. Аржевітіна. Київ : КНЕУ, 2017. 407 с.
8. Семко В.М. Роль ринку міжбанківського кредитування у забезпеченні розвитку банківської системи. *Фінансовий простір*. 2015. № 1 (17). С. 257–261.

Коваль В.В.

«Фінанси, банківська справа та страхування», 5 курс

Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри банківської справи та страхування Баранов А.Л.

ПРОРИВНІ ІННОВАЦІЇ НА РИНКУ СТРАХУВАННЯ

На сучасному етапі неможливо обійтися без інновацій, вони завжди асоціюються із нововведеннями у конкретній ситуації і наявністю потенціалу. Інновації у страхуванні є головним завданням страхової компанії і сутність їх полягає в тому, щоб, використовуючи кращі вітчизняні та світові традиції, створити систему взаємовідносин страховиків з користувачами страхових послуг. Якщо розглядати страхування життя, то за його допомогою можна задовольнити важливі потреби суспільства. Для населення – це захист від непередбачуваних подій, фінансове забезпечення старості при досягненні пенсійного віку та накопичення коштів для отримання освіти, для держави воно виступає потужним джерелом довготермінових фінансових інвестицій.

Страхування життя – це вид особистого страхування, який передбачає обов'язок страховика здійснити виплату, указану в договорі страхування у випадку дожиття застрахованої особи до закінчення договору або настання смерті в період дії договору, а також під час захворювання чи нещасного випадку [1].

Тема проривних інновацій на ринку страхування є дуже актуальною, оскільки ринок страхування постійно розвивається та змінюється. Нові технології та інноваційні підходи дозволяють страховим компаніям пропонувати клієнтам новітні продукти та послуги, що відповідають сучасним потребам та очікуванням. Дослідження в цій області мають велике значення для розвитку ринку страхування.

Дослідження розвитку вітчизняного страхування, зумовленого впливом інноваційних технологій, знайшли відображення у наукових роботах Р. Пікус, Н. Приказюк і Т. Моташко, Д. Третяк, Г. Кулиної. Серед зарубіжних вчених інноваційні технології у страхуванні стали науковим інтересом Д. Ріверо, Ф. Меммо [2].

Серед проривних інновацій нашої сучасності можна зазначити глибоке проникнення на ринок страхування інформаційних та цифрових технологій. Стрімке зростання ролі інтернету, відеозв'язку для отримання необхідних даних та розвиток мобільних додатків відповідним чином відразу відображається на особливостях подальшого розвитку страхування. За спосетереженнями останніх років частка користувачів, які використовують різні мобільні додатки на телефоні, зросла більш, ніж утричі. Так, в інвестиційному страхуванні життя для більшості клієнтів важливо отримувати актуальну інформацію про поточну і накопичену прибутковості за договорами. Для цих цілей служать мобільні додатки, що дозволяють не тільки отримувати оперативні дані, але і простежити динаміку їх зміни [5].

Можна зазначити, що питання вдосконалення класифікації страхування життя є популярним і для України, бо існуючі у вітчизняному законодавстві підходи не повністю відповідають сучасним вимогам фінансового ринку. Це підтверджує редакція нового Закону України «Про страхування», в якому адаптовані європейські підходи до розуміння страхування життя. Їх можна структурувати наступним чином:

- I. Страхування життя, не пов'язане з інвестиційним.
- II. Страхування життя, пов'язане з дожиттям до певної події у житті людини.
- III. Інвестиційне страхування життя.
- IV. Страхування здоров'я на постійній основі.
- V. Страхування додаткової пенсії [3].

Враховуючи наявні проблеми у сфері охорони здоров'я в Україні, страхові компанії активно пропонують нові продукти щодо медичного страхування. Так, УНІКА пропонує страхування здоров'я у разі хвороби з виплатою після встановлення діагнозу, ІНГО Україна — продукт «Світова медицина», який передбачає отримання консультацій і лікування у клініках за кордоном, АСКА та Універсальна — спеціалізоване медичне страхування для професійних спортсменів тощо.

Також варто зазначити, що вітчизняні страхові компанії надзвичайно швидко відреагували на виникнення нових ризиків для здоров'я людей на фоні пандемії COVID-19, увівши до спектра своїх послуг продукти з медичного страхування («Корона-захист», «Антивірусне» страхування» та ін.), розширивши спектр захворювань, що покриваються туристичним страхуванням і запропонувавши його відвідувачам України, та забезпечивши можливість продажу таких полісів онлайн [4].

Останнім часом на вітчизняному ринку страхування з'явилося чимало інноваційних продуктів, що привертають увагу потенційних клієнтів та посилюють конкурентні переваги страхових компаній, які їх впроваджують. Серед таких продуктів найбільш цікавими є програми, "Автоматизація продажів страхових продуктів", "Мобільна безпека", "Домашня безпека" та "Екстрим безпека", програма по страхуванню кіберризиків CyberEdge, та інші [5].

Варто звернути увагу на вищезазначений матеріал крізь призму проблематики ринку страхування в Україні. Можна виділити низку ознак, що сприяють гальмуванню його розвитку: повномасштабна війна, нестабільне політичне та економічне становище в країні, інфляція, рівень недовіри громадян до страхових організацій, нестабільність національної валюти та постійне її коливання, відсутність зацікавленості держави у розвитку страхування життя на належному рівні. Тому для вирішення даних проблем застосовуються новітні шляхи вирішення, які знаходять своє відображення в запропонованих інноваціях.

Підсумувавши вищесказане, можна зробити висновки, що перш за все нам варто звернути увагу на роль інноваційних продуктів на такому ринку, як страховому. Цей ринок є доволі гнучким, тому що товаром/послугою є страховий захист життя громадян. Враховуючи всі проблеми соціально-економічного розвитку нашої країни, швидкі майбутні зміни в економіці та суспільстві мають бути пов'язані з впровадженням інновацій у страховому бізнесі та його відбудові на кардинально нових підходах, зокрема із застосуванням ризико- та вартісно-орієнтованих підходів. Оскільки страховий ринок є чутливим до економічних потреб потенційних споживачів страхових послуг, то страховики змушені будуть враховувати та пристосовуватися саме до нових інтересів клієнтів. інноваційні введення є присутніми в житті ринку.

Підвищення ефективності страхової діяльності на основі проривних інновацій, підвищення якості організації ринку страхування життя та пропонування новітніх страхових продуктів, що будуть відповідати запитам страхувальників під час війни та післявоєнної відбудови, є актуальними напрямками у розвитку ринку страхування життя. Загалом проривні інновації на ринку страхування життя дозволяють страховикам бути більш ефективними та конкурентоспроможними, а клієнтам — отримувати більш якісні та доступні страхові продукти. Наукова обґрунтованість та новизна результатів дозволяють забезпечити високу

якість та ефективність страхових послуг, що є важливим фактором для забезпечення довіри клієнтів та стабільності ринку.

Література

1. Letniak, Sofia. Стан і перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні. *Scientific Notes of Ostroh Academy National University, "Economics" Series* 12 (40) (2019): 119-123.
2. Жилиякова, О.В. Інноваційні технології у страхуванні життя. (2020).
3. Проект Закону України «Про страхування» від 29.03.2021 № 5315. Верховна Рада України. URL: <http://rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id>.
4. Єгоричева, Світлана, and Богдан Таранець. Інноваційний розвиток українського страхового ринку. *Socio-economic relations in the digital society*. 3 (39). (2020): 66-72.
5. Денисенко, М.П., and Коргун О.П. Інновації на страховому ринку України. *Інвестиції: практика та досвід* (2015).

Іванов М.С.

*«Фінанси, банківська справа та страхування», 5 курс
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана*

Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри банківської справи та страхування Баранов А.Л.

ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Після року повномасштабної війни в Україні стають все більш очевидними її довгострокові наслідки. Війна змусила багато транснаціональних корпорацій добровільно вийти з ринку або припинити бізнесові зв'язки з країною-агресором, що призвело до широкого спектру міжнародних санкцій. Наразі значна увага перекинулася з конкретних подій в Україні на глобальну економічну інфляцію та зміну геополітичного порядку. Бізнес та уряди не повинні пропустити непрямі наслідки російсько-української війни, які можуть тривати довгий період часу. Ці непрямі наслідки охоплюють постійні ризики, пов'язані з безліччю нових економічних, фінансових та торговельних санкцій. Також існує глобальний вплив через зменшення доступності ключових товарів, таких як нафта, добрива та зерно. Крім того, можуть бути спричинені потенційні страхові виплати через виникнення страхових подій.

У цьому контексті дуже важливим і актуальним стає аналіз змін на страховому ринку. Такий аналіз допомагає виявити нові ризики та можливості, що виникають внаслідок воєнних дій, сприяючи адаптації страхових компаній, їх бізнес-процесів та продуктів до нових умов, забезпечуючи стабільність і захист для бізнесу та клієнтів. Хоча повний розмір економічних збитків, заподіяних війною в Україні, ще не визначений, вже зафіксовано кілька прямих наслідків для страхової індустрії та світової економіки в цілому, що дають уявлення про потенційні довгострокові наслідки.

Брокери та страхові компанії повинні діяти оперативнo, щоб задовольнити потреби своїх клієнтів та зменшити довгострокові збитки для свого бізнесу. Страхування ризиків, пов'язаних з війною, має велике значення для повернення інвесторів до країни. За прогнозами S&P, страхова галузь може зазнати рекордних збитків у розмірі 36 мільярдів

доларів через війну в Україні. Страхові компанії оцінюють можливі збитки в авіаційній галузі в Україні від 7 до 10 мільярдів доларів, що робить цей випадок найбільшим у історії авіаційного страхування. Ризики війни переважно страхуються у сфері міжнародних перевезень. Ще одним помітним непрямим наслідком конфлікту є зростаючий вплив ризик-менеджерів на корпоративне прийняття рішень. Опитування, проведене Федерацією європейських асоціацій менеджерів ризиків (FERMA), показало, що наразі 91% європейських менеджерів ризиків беруть участь у формуванні стратегій своїх компаній, порівняно з 55% у 2020 році [1]. З початком війни збільшилась кількість звернень від компаній, чії ланцюги постачання серйозно постраждали через заборону російського імпорту та експорту. Цим компаніям знадобиться час для пристосування до нових регуляцій.

Загальний розмір валових страхових премій у 2022 році скоротився до 39,6 млрд грн, від фізичних осіб страховиками отримано 24,6 млрд грн. Обсяги валових премій загального страхування зменшилися на 8%, премії страхування життя, навпаки, збільшилися за квартал на 9%. Загалом у 2022 році обсяги премій зі страхування життя зменшилися на 17%, а загального страхування – на 21%. Чисті страхові премії скоротилися до 38,6 млрд грн. Чисті зароблені страхові премії склали 34,9 млрд грн. Підписані страхові премії 38,7 млрд грн [2].

Аналізуючи зовнішньо-економічну ситуацію, можна оцінити вплив війни в Україні на бізнес-процеси страхових компаній. Основні зміни, які слід очікувати, включають [3]:

- перегляд полісів та виключення ризиків. Страхові компанії переглянуть свої поліси та можуть вносити зміни, щодо ризиків, пов'язаних з війною. Вони можуть вводити виключення або обмеження покриття, особливо для збитків, пов'язаних із збройним конфліктом;

- збільшення вартості страхових полісів. Через зростаючі ризики та збільшену небезпеку від війни, страхові премії зростуть. Страхові компанії переглянуть свої тарифи, щоб врахувати вищі ризики та забезпечити належне компенсування у разі збитків;

- збитки. Військовий конфлікт може призвести до значних затрат та збитків. Страхові компанії зіткнуться з великою кількістю страхових вимог, що може збільшити робоче навантаження та ускладнити вирішення заяв;

- затримки у врегулюванні страхових виплат. З великим навантаженням на страхові компанії та можливими обмеженнями їх фінансових ресурсів страхові виплати можуть затримуватися. Це може створити фінансові труднощі для постраждалих бізнесів та осіб;

- зміна підходу до управління ризиками. Страхові компанії будуть змушені переглянути свої підходи до оцінки та управління ризиками. Військовий конфлікт вводить значну невизначеність та нестабільність, що може вплинути на вартість страхових послуг та їх прибутковість. Компанії будуть більше звертати увагу на аналіз ризиків та розробку нових моделей щодо їх оцінки.

У підсумку, вплив війни на бізнес-процеси страхових компаній є значним і ставить перед ними виклики, які вимагають уваги та адаптації. Війна вводить множини складних проблем, які потребують ретельного розгляду. Одним з основних викликів є зростання ризиків, пов'язаних зі знищенням або пошкодженням майна та інфраструктури, що призводить до збільшення збитків, які необхідно покрити страховим компаніям. Крім того, війна створює невизначеність та нестабільність, що може призвести до зменшення попиту на страхові послуги та зростання вартості страхування через збільшення ризиків. Наслідки загрожують фінансовій стабільності страхових компаній, які також стикаються з обмеженнями у перестрахованні ризиків у конфліктних умовах.

Тим не менш, серед хаосу виникають можливості для страхових компаній. Запит на страхування військових ризиків різко зростає як важливий захист інвестицій та активів. Внаслідок цього можуть з'явитися нові ринки, що привертають іноземні інвестиції. Дослідження та аналіз є невід'ємними для подальшого розвитку стратегій адаптації страхових компаній у воєнних умовах. Дослідження повинні фокусуватися на вивченні ефективних механізмів страхування військових ризиків та вдосконаленні перестраховування для забезпечення фінансової стабільності цих компаній.

Література

1. Profile Responsibilities. Federation of European Risk Management Associations. 2022. URL: <chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.ferma.eu/app/uploads/2022/07/France.pdf>.
2. Страховий ринок України. Підсумки 2022 воєнного року. Forinsurer. 2022. URL: <https://forinsurer.com/news/23/04/03/42517>.
3. How War in Ukraine Is Reverberating Across World's Regions. IMF Blog. 2022. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2022/03/15/blog-how-war-in-ukraine-isreverberating-across-worlds-regions-031522>.
4. The impact of the war in Ukraine on business and the insurance industry. Van Amude. 2022. URL: <https://www.vanameyde.com/blog/2022/07/05/the-impact-ofthe-war-in-ukraine-on-business-and-the-insurance-industry/>.
5. How the russia-Ukraine Conflict Is Impacting Insurance Across Industries. BRINK. 2022. URL: <https://www.brinknews.com/how-the-russia-ukraine-conflict-isimpacting-industries/>.

Вербіцька І.Р.

*«Фінанси банківська справа та страхування», 2 курс
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана*

Науковий керівник - к.е.н., доцент кафедри банківської справи та страхування Стецюк Т.І.

МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ЙОГО РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку, практично всі країни світу проводять активну соціальну політику, одним із найважливіших елементів якої є охорона здоров'я. Організація системи охорони здоров'я відбувається з урахуванням інтересів усіх соціальних груп. Вона характеризується різноманітністю форм, оскільки кожна має специфічні умови для розвитку охорони здоров'я та постійно перебуває під впливом політичних, економічних та культурних факторів.

Медичне страхування є важливим складовим елементом системи страхової медицини [1]. Основною метою медичного страхування є забезпечення застрахованій особі надання медичної допомоги на випадок настання страхового випадку та фінансування профілактичних заходів за рахунок страхових фондів.

На жаль, сучасна система охорони життя і здоров'я громадян не дає можливості кожному, хто потребує медичної допомоги, отримати її в необхідному розмірі та на високому професійному рівні. І мова не тільки про високу вартість лікарських препаратів. Головна цінність медичного страхування – не в компенсації витрат на лікування, як може здатися на перший погляд (хоча це вагомий аргумент «за»). Основна причина, по якій жителі України роблять вибір на користь медичного страхування – рівень сервісу і комфорту, гарантований страховкою. Відсутність необхідності вистоювати черги до лікаря, проходити обстеження на застарілому обладнанні, відсутність можливості придбати життєво важливі препарати, відсутність впевненості в оперативності надання екстреної допомоги – всі ці причини можна впевнено назвати значущими. Наявність страхового поліса може виявитися життєво важливою в ситуації нещасного випадку, при різкому погіршенні здоров'я, виникненні стресової ситуації.

Економічна необхідність медичного страхування полягає в тому, що його впровадження зменшує навантаження на державний бюджет щодо обслуговування захисту здоров'я населення. З точки зору фізичних осіб економічна необхідність медичного страхування полягає в зменшенні витрат на лікування у випадку раптового виникнення серйозних хвороб. Соціальне значення медичного страхування полягає в тому, що воно забезпечує більшу доступність, якість і повноту щодо задоволення різноманітних потреб населення в наданні медичних послуг. Гуманітарний аспект ґрунтується на прагненні зробити медичні послуги доступними, безпечними та фінансово спроможними для громадян.

Необхідність реформування системи охорони здоров'я України не викликає сумніву, адже за показником витрат на охорону здоров'я із розрахунку на одну особу наша держава посідає 89 місце у світі (серед 184 країн), а за показником тривалості життя – 108 місце [2]. Для порівняння, у 2020 році видатки на охорону здоров'я у Великій Британії становили 9,8 % у ВВП, в Чехії – 7,4%, в Польщі – 4,86%, в Німеччині – 11,1 %, тоді як в Україні всього 3,2 % у ВВП (при рекомендованих Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) мінімальних 6%). Щодо видатків на охорону здоров'я із розрахунку на одну особу, то в 2020 р. США витратило 10,8 тис. дол. США, Німеччина – 5,3 тис. дол. США, Велика Британія – 4,1 тис. дол. США, Чехія – 2,8 тис. дол. США, Польща – 0,7 тис. дол. США, а в Україні із розрахунком на одну особу всього 0,09 тис. дол. США [2].

З вищенаведених даних видно, що потрібно забезпечувати стабільність розподілу бюджету на охорону здоров'я в цілому, тому що це є запорукою успішного впровадження реформи системи охорони здоров'я і покращить якість надання медичних послуг. Оскільки, зважаючи на сучасну тенденцію до заощадження коштів на інвестицію у спектр охорони здоров'я, якість надання медичних послуг не змінюється, а отже, доступність даних послуг значно зменшується. Середня очікувана тривалість життя у всьому світі становить 72 роки. За останні роки показник тривалості життя населення в Україні складає 68,25 року, при цьому в Польщі – 76,28 року, на Кубі – 77,45 року, у Великій Британії – 79,01 року, в Німеччині – 79,26 року і найвищий показник у Макао – 84,36 року [2]. Причиною є незавершений процес реформування медичної галузі. Таким чином, стає зрозуміло, що медична сфера України, знаходиться на досить низькому рівні, а отже потрібно впроваджувати ефективну систему медичного страхування [3].

Сьогодні страхові компанії мають досить тривалу практику з надання послуг медичного страхування на добровільних засадах за такими видами: безперервне страхування здоров'я, страхування здоров'я на випадок хвороби та страхування медичних витрат осіб, що виїждять за кордон. Безперервне страхування здоров'я займає найбільшу частку в структурі медичного страхування у всьому світі. По суті це форма страхування, яка охоплює покриття

поліклінічного та стаціонарного обслуговування застрахованого, стоматологію та невідкладну допомогу. Мінімальний термін договору безперервного страхування життя - три роки.

Страхування здоров'я на випадок хвороб є формою страхування, що надається добровільним медичним страхуванням, яке забезпечує специфічне медичне страхування, яке страхується через особливості стану здоров'я людини. Страхування медичних витрат – це компенсація медичних витрат, які виникли внаслідок наданням медичної допомоги та послуг, а також пов'язаних з ними додаткових витрат, які викликані настанням страхового випадку в результаті раптового захворювання або нещасного випадку, що відбувся в період, коли застрахована особа перебувала за межами країни, в якій проживає постійно, в рамках, визначених дією і термінами Договору страхування. Страхові компанії, які займаються добровільними медичним страхуванням, як правило, поручають взаємодію з медичними установами професіоналам у цій сфері – асистуючим компаніями. Завдяки їм можлива організація кваліфікованої медичної допомоги в будь-якому регіоні, якщо страховий випадок настав за межами території України. Таким чином, асистуючі компанії стають сервісними партнерами-посередниками між страховою компанією та лікувальними установами [4].

У сучасних умовах розвиток медичного страхування повинен відбуватися відповідно до загальних світових тенденцій та враховувати трансформаційний вектор еволюції національної економіки країни, орієнтований на збереження здорової нації, яка визнається в Україні найвищою соціальною цінністю.

Література

1. Тлуста Г. Медичне страхування в системі реформування охорони здоров'я України. 2014. С. 65-70
2. Klaus Schwab, Saadia Zahidi. Global Competitiveness Report Special Edition: How Countries are Performing on the Road to Recovery. World economic forum. 2020. С. 1-95
3. Чорна В.В. Порівняльний аналіз фінансування сфери охорони здоров'я України та країн Європейського Союзу. Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. 2021. № 1 (87). С. 45-49
4. Залетов О. Асистанс та його особливості на страховому ринку. Економіка. 2012. №133. С. 21-25